

INDIÁNI V DINGIRU

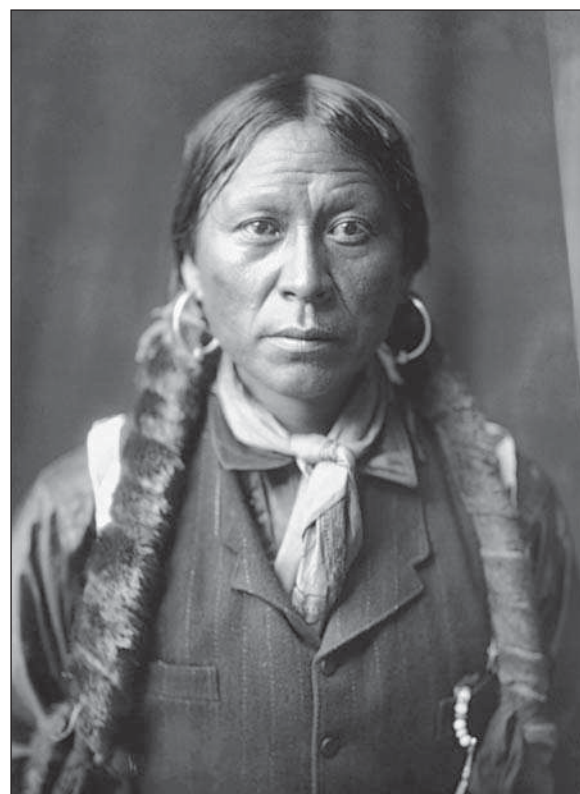
Zuzana M. Kosticová

Zájem o původní kultury Ameriky je v českém prostředí pozoruhodnou stálou již mnoho století. Málokdo dnes ví, že například evangelizace Amerických Indiánů se zúčastnili i Češi, konkrétně jezuité z české provincie, kteří působili v nejrůznějších místech Latinské Ameriky. Ale ani v pozdějších dobách, kdy už za mořem vznikly nezávislé státy, zájem nemizel. Živili ho především nadšenci, kteří neváhali překročit oceán, aby Nový svět poznali – od dobrodruhů, spisovatelů a nezávislých antropologů, jako jsou Alberto Vojtěch Frič, Miroslav Stingl nebo Mnislav Zelený Atapana (který také poskytl Dingiru rozhovor), až po univerzitní odborníky jako například Václav Šolc, František Vrhel nebo Ivan Slavík, kteří nativní obyvatelstvo zkoumali, psali o něm vědecké práce a překládali staré texty z indiánských jazyků do češtiny. Vášeň pro Indiány však překračovala hranice akademického zájmu – svědčí o tom popularita mayovek, indiánské motivy ve foglarovkách i různá táborská hnutí, která se s obdivem inspiroují indiánskou tematikou a životním stylem. Bez ohledu na nekonečný Atlantik, který nás od nich dělí, Češi Indiány milují. Rozhodli jsme se proto věnovat jim i toto číslo Dingiru.

Na druhou stranu, v dnešní globalizované společnosti se „čistí“, západní kulturov nezasažení Indiáni pomalu ale jistě stávají minulostí. Přestože zbytky různých etnik v odlehlých končinách pralesů nebo vysokých hor stále mohou žít původním způsobem života, realitou dnešního světa je střet kultur, harmonické či problematické soužití a akulturace. Bylo by však přehnané říci, že naše civilizace Indiány pouze ničí. Jistě, některé skupiny zvláště v Amazonii těžce doplácí na změny životního prostředí i životního stylu, které s sebou postmoderní doba nese. Na jiných místech se však Indiáni do nové reality dobře integrovali a dokázali kreativně a zajímavě propojit staré s novým a moderním s tradičním.

Tento proces se týká i indiánské spirituality. Přestože tradiční náboženství bylo během koloniální doby nahrazeno křesťanstvím, zbytky starých náboženství často dodnes přežívají jako místní folklór, synkretismus, nebo dokonce místní tradicionalismus. V tomto čísle se jim věnují především **Olga Vilímková** ve svém textu o tradičních náboženstvích And a **Marek Halbich**, který zvláště na příkladu Lacandonů a Tarahumarů ukazuje průniky staré indiánské spirituality s novějšími vlivy. Proces kulturní výměny však proudí i opačným směrem, jak je dobře vidět v textu **Jana Kapusty**. V historii bylo indiánské náboženství spíše potlačováno a odmítáno. Současný duchovně vyprahlý Západ, který hledá novou inspiraci, se však k Indiánům nezdědka obrací jako ke zdroji moudrosti a pravé spirituality a domnívá se nacházet za oceánem přístup k dávné pravdě, který jsme již ztratili. Na příkladu Mayů je to velmi dobře vidět. Tento obrat pak vychází z letité tendence k idealizaci Indiána, který je námětem úvodního textu **Zuzany Kosticové**. V současné době je potom středobodem duchovního zájmu o indiánské kultury především intenzivní duchovní zkušenost s vizemi a sněním. Těmito fenomény, zvláště v kontextu severoamerického Tance duchů, se věnuje text **Jiřího Hoblíka**.

Poslední poznámka patří pravopisu slova „Indián“. Ústav pro jazyk Český Akademie věd doporučuje psaní s malým písmenem, které zakládá na chápání tohoto slova jako označení rasy nebo lidské skupiny. Odlišný výklad však zastává Středisko iberoamerických studií FF UK. Termín „Indián“ je totiž původním označením obyvatele „Západních Indií“ a měl by se tedy psát s velkým písmenem, stejně jako například „Ind“. Tohoto výkladu se tedy přidržíme i v Dingiru. ■

OBSAH

Regionální diference náboženství v Česku	2
(Tomáš Havlíček a Kamila Klingorová)	
Nový spor o smysl českých dějin (Pavel Hošek)	4
Zahraničí	
Blesk zazařil na východě (Zdeněk Vojtíšek)	8
Z domova	
Hermetismus je komplexní cesta	11
(Kateřina Hlaváčová)	
Téma	
Indiánské kultury v zrcadle Západu	13
(Zuzana Marie Kosticová)	
Mayská spiritualita (Jan Kapusta)	16
Duchovní tradice And (Olga Vilímková)	19
Vizionáři, snivci a proroci Severní Ameriky	22
(Jiří Hoblík)	
Náboženství v Novém světě (Marek Halbich)	26
Rozhovor s Mnislavem Zeleným – Atapanou	
Nelítostný a moudrý svět pralesů	30
(Zuzana M. Kosticová)	
Info-servis	32
Rejstřík 20. ročníku	34
Recenze	
Atlas náboženství Česka (Jan Sušer)	35
Zdecimované náboženské společnosti (Vojtěch Tutr) ..	36
Čtení	
Sasacusův skalp (Miloslav Stingl)	3. strana obálky

Mgr. Zuzana Marie Kosticová, Ph. D. (*1980) je religionistka specializující se na staré Maye, obecně na předkolumbovskou Mezoameriku i na new age proudy, které z této kulturní oblasti vycházejí (jako spiritualita roku 2012 nebo Carlos Castañeda a autoři na něj navazující).